

HAC İBADETI VE MÜ'MİNLERİN ÖLÜM BİLİNCİ

a. Salavat Getirmenin Faydaları

Bu salât u selâm Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'e iletilir, o da selâma mukabele eder. Siz dünyada yaşayan bir kimseye *es-selâmu aleyküm* derseniz, o da bakar, yüzünüze tebessüm eder; *ve aleyküm selam ve rahmetullah* der. Musafaha ederseniz, o da size dua eder. İnsan salât u selâm ettiği zaman Resûllullah'ın mukabelesine ermiş oluyor. İşin perdenin arkasındaki mânevî yönü budur.

Başka yönü nedir?

Bir insan Resûllullah *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'e salât u selâm ede ede günahları affolur, salât u selâm ede ede taklidi tahkîke döner, gönlünde muhabbet tomurcuklanır, yeşerir, filizlenir, gelişir ve Resûllullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in sevgisi onun gönlünde yer tutar. Gönlünde Peygamber Efendimiz'in sevgisi yer tuttu mu bir insanın...

Abdullah b. Ömer *radiyallahu anhümâ*, adaleti ile tanınmış olan halife-i Resûlullah, emîri'l-mü'minîn Hz. Ömer'in fakih ve alim ve kâmil ve fâzıl oğlu Abdullah rivayet ediyor ki;

مَا اخْتَلَطَ حُبِّي بِقَلْبِ عَبْدٍ إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ
جَسَدَهُ عَلَى النَّارِ

*Mahtalata hubbî bi-kalbi abdin illâ har-
rama'llâhu azze ve celle cesedehû ale'n-nâri.*

“Bir mü'min kulun kalbine benim muhabbetim girdi de ona bulaştı karıştı mı, kalbin gönlün içine ihtilak etti mi, girdi yerleşti karıştı mı, Allah *celle celâlihû* o kulun vücudunu cehenneme haram kılar.”

Resûlullah'ın sevgisini tatmış, Resûlullah'ı seven bir insanı cehennem ateşi yakmaz.

Bir misalle söyleyeyim. Dünyamızdan, çağımızdan, zamanımızdan, yaşayan arkadaşlarımızdan bize anlatılan, beni çok tesir altına almış olan bir hâdiseyi nakledeyim.

b. Haccın Farz Olduğunu İdrak Etmek, Geciktirmemek

Almanya'daki işçi kardeşlerimizden bir tanesi idrak etmiş ki; "Ben zengin oldum, Allah'ın emirlerinden bir tanesi de o Beytullah'ını ziyaret etmektir. Hac farzdır.

وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيْلًا

Ve lillâhi ale'n-nâsi hıccü'l-beyti meni'stetâa ileyhi sebîlâ.¹

Ona fırsat ve yol bulan herkesin onu ziyaret etmesi Allah'ın farz kıldığı, kulların boyuna borç olan bir farîzedir, İslâm'ın erkânındandır. Haccetmek lazım." diye düşünmüş.

Sizin de içinizde tarlasından, bağından, bostanından, arsasından, dairesinden geliri olup nisabı geçip zengin duruma gelenler haccetmemişlerse onlar da haccetsinler. İşte önümüzde hac mevsimi geliyor, bir taraftan da bu ikaz olsun. Tehir etmeyin. "Çocuğumu evlendireceğim, falanca işimi yapacağım, falanca işimi halledeceğim, emekli olacağım, ondan

---

¹ 3/Âl-i İmrân, 97.

sonra 60 yaşını geçeceğim, sakal bırakacağım, tevbe edeceğim, içkiyi terk edeceğim, ondan sonra sigarayı bırakacağım, öyle hacca gideceğim. Şimdi hacca gidersem sonra sigarayı içmem, en iyisi tehir edeyim hacca gitmeyi de sigarayı içeyim, içeyim, içeyim, ondan sonra tevbe edeyim...” gibi garip şeyleri hep duymuşsunuzdur, kendi kendinize gülmüşsünüzdür; “Allah Allah, bu nasıl mantık?” diye. “Bu zâtın ömür hakkında senedi mi var, anlaşması mı var? Azrail’le konuşmuşlar da 65 yaşını geçecek, emekli olacak diye garantisi mi var?” diye gülmüşsünüzdür.

c. Hac Fevri mi, Ömri midir?

Hac fevrî midir, ömrî midir? Hac insana hemen fevren zengin olduğun zaman gidip yapması gereken bir vazife midir? Yoksa *bi't-terahi* münasip zamanında gider, hac vazifesini de yapar. Ömründe bu vazifeyi yapınca boynundan yük kalkmış olur diye gevşek davranabilir mi?

Takvâ ehli müslüman fırsatı ele geçirdi mi vazifeyi hemen yapar.

Çünkü Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri buyurdu ki;

Heleken müsevvifûn.

Hayırlı işleri tehir edenler, “yarın yaparım, öbür gün yaparım, sonra yaparım...” diyenler yapamazlar. Mâniler çıkar, her günün meşguliyeti kendisi ile beraber gelir. İnsanın işi gücü başından aşkın olur. Tehir etmek şeytanın oyunudur. “Yapacağım, yapacağım...” derken yapamaz. Yapamadan borçlu olarak göçüp gidebilir.

Şimdi sanıyorum buna benzer düşüncelerde o Almanya’daki o işçi kardeşimiz bakmış ki malı var, parası var, markları biriktirdi, şer’an zengin duruma geldi; “Benim hacca gitmem lazım.” Ama çalışıyor, fabrikası var, fabrikada da önemli bir mevkii var, idareci durumunda. Fabrika da tıklar tıklar çalışıyor, 24 saat çalışıyor, 3 vardiya çalışıyor. Böyle kıymetli bir elemanın birden oradan ayrılması kolay değil. Ama bu âşık demiş ki; “Ben hacca gideceğim.” Gitmiş müdüre veya patrona, işin sahibine demiş ki;

“Benim bir seyahat yapmam mecburiyeti var. Şu tarihten Şu tarihe kadar iş izni istiyorum.”

“Olmaz. Sensiz ne olur bu fabrikanın hâli? Seni bırakamam. Tazminat vereyim, fazla para vereyim, sen çıkma, gitme. Ben sana izin veremem.” demiş.

“Bütün iş gelip sende kilitleniyor. Senin parmağının ucunda dönüyor, olmaz!”

Demiş ki;

“Mutlaka gitmem gerekiyor. İŞin önemini biliyorum, ben de sana yardımcı olmak istiyorum; ama bu başka türlü bir Şey değil.”

“Ya nedir? Başka zamanda git. *Christmas*'ta, kış günü git...”

“Yok, bu tarihler arasında gitmem mecburiyeti var.”

Hac olduğunu ilk önce söylemiyor. Hacca gidecek ama elin gâvuruna söylemiyor, yani “hacca gideceğim” demiyor.

“Bırakamam, boşuna uğraŐma, sana izin veremem.” demiş.

“İzin vermezsen dahi işi bırakıp gideceğim.”

“Tazminatından olursun, hem işinden olursun hem tazminat da vermem.”

“Dünya yıkılsa, çok büyük zararlara da uğrasam yine gideceğim!”

“Ya, bu kadar inat etmenin sebebi ne? Niye bu kadar böyle ısrarla istiyorsun bu seyahati?”

O zaman demiş ki;

“Ben müslümanım, biliyorsun.”

“Tamam müslümansın, ben de senin Müslümanlığından memnunum. Dürüstsün, sana işi emanet ettim, senden çok memnunum. Güzel, müslüman ol, bir şey değil, bana bir zararı yok. Senin dürüstlüğüñün, ahlâkının sağlamlılığının, çalışmanın bana faydası var.”

“Benim hac farızasını îfa etmem lazım, o Kâbetullah’ı ziyaret etmem lazım. Bu zamanda, bu mevsimde, belli tarihlerde oraya ak örtülere sarılıp, baş açık yalın ayak o Beytullah’ı ziyaret etmem lazım. Etrafında divâne mecnun âşıklar gibi aşk ile şevk ile gözyaşı

döke döke dönmem lazım. Ondan sonra Arafat'a çıkıp baş açık yalın ayak güneşin altında gözyaşı döküp 'Aman yâ Rabbi!' diye yalvarmam lazım. Mahşer gününü hatırlatan o günde akşamlara kadar orada günahımın affı için nice nice dualar yapmam lazım. Gelip tekrar Kâbe'yi tavaf etmem lazım, kurban kesmem lazım. Bu olacak. Dinî bir vazifem olduğu için mutlaka gideceğim. İzin versen de gideceğim vermesen de istifa edip gideceğim. Çünkü bir dahaki seneye çıkmaya senedim yok." demiş.

Akıllı insanlar kendisine ölümü yakın bilirler. Ne zaman öleceğimizi biliyor muyuz?

Kim bilir, nerede, nasıl, kaç yaşında?

Bir namazlık saltanatımız olacak, taht misâli o musalla taşında.

Zamanını bilen var mı?

وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ

*Ve mâ tedrî nefsun bi-eyyi ardın temût.*²

Nerede öleceğimizi biliyor muyuz? Mezarını yaptır bakalım burada... Bakalım burada mı öleceksin, uçakta mı öleceksin, gemide mi öleceksin, hacda mı öleceksin, tünelde mi öleceksin, Arafat'ta mı öleceksin, yolda mı öleceksin? Kim bilir? Kim nasıl bilebilir? Bilen olur mu?

Allah'ın bildirdiği bilir. Gaybı Allah bilir. Allah'ın bildirdiği bazı kullar da bazen biliyorlar. “Şu saatte öleceğim.” diyenler var. “Şimdi kapı çalınacak...”

Söz sözü açıyor... Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin *Mesnevî*'sindeki gibi hikâyeleri içine giriştiriyoruz. O da öyle yapardı *rahmetullâhi aleyh*.

Benim bir arkadaşım anlatıyor:

“Akrabadan tanıdığımız bir kimse vardı, yatağa yattı. Biz de teselliye gittik. ‘Geçmiş

---

² 31/Lokman, 34.

olsun, iyi olursun inşaallah, kalkarsın, yine çok görüşürüz.’ dedik.”

“Yok, siz beni teselli için söylüyorsunuz ama ben biliyorum, ben öleceğim.” demiş.

“Biraz sonra öleceğim. Biraz sonra kapı vurulacak, şeyhim gelecek, başıma oturacak, zikrede ede canımı vereceğim.” demiş.

“Hakikaten biraz sonra kapı vuruldu, şeyhi geldi, başına oturdu. *Kul lâ ilâhe illallah, eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlühû. Yâsîn ve'l-Kur'âni'l-hakîm...* vesaire derken, kelime-i şehadet getire getire ruhunu teslim etti.” diyor.

Yani kimse ne zaman nerede öleceğini bilmez. Ama kendi başına bilmez. Allah bildirirse o zaman bilir, gösterirse bilir.

Şimdi tabii bu şahıs bilmeyenlerden olduğundan, tabii ölümün ne zaman olduğunu bilmemek de bir nimet. İnsan ölümün ne zaman olduğunu bilse kahvaltı edemez, yemek yiyemez, tatlı yiyemez, hayattan bir zevk alamaz, hanımına bakamaz, çocuğuna bakamaz. “Çekilin başımdan ya, siz benim başıma bela

mısınız! Benim sizinle işim yok!” der. Onun için hayatın tadı tuzu kalmaz, ağzının tadı tuzu kalmaz, uykusu kalmaz vesaire. O bilmediği için demiş ki;

“Ne zaman öleceğimi bilmiyorum, hac bana farz oldu, ben gideceğim.”

“Eh, madem bu kadar ısrar ediyorsun, doğrusu sen de benim en iyi elemanımsın, ben de seni seviyorum, git bakalım, müsaade ettim, tamam. İş ayarlarız, ne yapalım, yerine başkasını buluruz. Biraz başımızı derde soktun ama ben geçerim işin başına, yine yürütürüz.”

Müsaade etmiş. Bu da -bizim işçi kardeşimiz- hazırlıklarını yapmış. Biletleri almış, organizasyonu tamamlamış, gitmiş Alman Hans ile, müdür bey ile -Hans diyelim, adını da bilmiyoruz ya- vedalaşmış. *Auf Wiedersehen!* “Allah’a ısmarladık, işte ben bahsettiğim seyahate gidiyorum.” O da demiş ki;

“Güle güle git, güle güle sıhhatle âfiyetle gel.”

“Sizin o peygamberiniz Muhammed’e benden selam söyle.” demiş.

Hans hıristiyan, müdür, bu hacca giden iş-
isine selam ısmarlıyor. Demiş ki;

“Oraya git, benden de selam söyle.”

şimdi bu şahıs anlatıyor ki, hac vazifesini yapmış, Medine-i Münevvere’ye Peygamber Efendimiz’in türbe-i saadetini ziyarete gelmiş. Bâb-ı selâmdan başı eğik, adım adım yüreği ağzında gözleri yaşlı yürümüş yürümüş, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz’in şebeke-i saadeti denilen parmaklıkların karşısına gelmiş dikilmiş. Boynunu bkmş, gözünden yaşlar dökmüş.

الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

es-Salâtu ve’s-selâmu aleyke yâ Resûlallah... Salât u selâmlar getirmiş, dualar etmiş. Aklına o arada Hans’ın emaneti gelivermiş. Hani “Peygamberinize benden selam söyleyin.” dedi ya, o aklına gelmiş.

Alâmeti de;

وَإِذَا اتُّمِّنَ خَانَ

İze’tmine hâne. “Emanet olunduğu zaman hıyanet eder.”

O münafıklık alâmeti.

Müslümanın alâmeti dürüstlüktür, sözünde sadakattir, ahdine riâyettir, emaneti yerine eda etmektir.

Şimdi bu gözü kapalı, sanki Resûlullah Efendimiz'i görüyormuş gibi demiş ki;

“Yâ Resûlullah! Ben Almanya'dan geldim. Falanca fabrikada çalışırdım. Buraya gelirken bizim fabrikanın müdürü ile maceramız şöyle şöyle oldu. Gelirken o da ‘Sizin peygamberinize benden selam söyle.’ dedi. Bilmiyorum, kâfirin selâmı sana tebliğ edilir mi, edilmez mi? Korkuyorum da, utanıyorum da... O gayrimüslim, inanmış değil. Onun selâmını sana bildirmem de doğru mu değil mi, bilmiyorum. Ama selam söyledi, üzerimde emanet, tebliğ ediyorum yâ Resûlallah.” diye Hans'ın selâmını da orada türbenin karşısında el pençe divan dururken söylemiş.

Muhterem kardeşlerim!

Bu işçi kardeşimiz haccı bitirmiş, Türkiye'ye gelmiş. Tabii önce Türkiye'ye uğrayacak, ondan sonra arabasına binecek, yol üzerinden Almanya'ya varacak. Almanya'dan

telefonla haber gelmiş; “Hans müslüman oldu!” diye. Fabrika müdürü müslüman olmuş.

Neden?

Hidayet Allah’tandır.

لَيْسَ عَلَيْكَ هُدْيُهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ³

Leyse aleyke hüdâhüm velâkinna’llâhe yehdî men yeşâ’³

“Ey Resûlüm! Sen herkesin hidayete ermesini istiyorsun. Ama hepsi müslüman olsa, hepsi hidayete erse, hepsi doğru yola girse, hepsi Allah’a güzel kulluk etse, hepsi cennete girse, hepsi cehennemden kurtulsa... Sanki sen ateş yakılmış, ateşin üzerine, ışığa kelebekler uçup geliyor, ondan sonra ateşte kanatları yanıyor, düşüyorlar, cayır cayır yanıyorlar. O kelebekler ateşe düşmesin diye onları uzaklaştırmaya çalışan bir insan gibisin. İnsanlar ateşe düşüyor, sen onları Allah’ın davetine, niyeti yurdu cennetine çağırıyorsun.

---

³ 2/Bakara, 272.

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا

*Ve mâ erselnâke illâ kâffeten li'n-nâsi beşîren ve nezîrâ.*⁴ “Ey insanlar! Gelin, Allah’ın cenneti var, Allah’a itaat ederseniz cennete girersiniz. Âsi olursanız, günahkâr olursanız, zalim olursanız, kâfir olursanız cehenneme gidersiniz.” diyorsun.

Leyse aleyke hüdâhüm. “Ama onların hidayeti sana ait bir mesele değil. Onların doğru yolu bulması senin işin değil.”

Velâkinna'llâhe yehdî men yeşâ'. Allah *celle celâlühû Hâdî* ismi hürmetine, *Hâdî* isminin tecellisiyle dilediği kulları hidayete erdirir.

Hidayete ermenin sırrı nedir? Kim hidayete eriyor? Kim yine Allah’ın *Mudill* ismi ile dalâlete düşüyor? Dalâlete düşen niye düşüyor? Hidayete eren niye eriyor?

Edebe riâyet eden, hatasını bilen, kusurunu muterif olan, boynunu büken, aczini anlayan, Allahu Teâlâ hazretlerinin

---

⁴ 34/Sebe’, 28.

rubûbiyyetini kavrayan, kendisine gönderdiği nimetleri O'nun gönderdiğini anlayan, O'na karşı şükran borcu duyan, günahlara dalmış bile olsa, katran kuyusuna düşmüş de çıkartıldığı zaman kapkara bile olmuş olsa o edebinden, o anlayışından, o güzel tevazuundan dolayı Allah ona hidayet veriyor.

Beri taraftaki adam zengin de olsa, mevki sahibi de olsa, yönetici de olsa, güçlü kuvvetli de olsa, ağa da olsa, paşa da olsa kaba saba, anlayışsızsa, nankörse, edepsizse Allah ona hidayeti vermiyor.

Bütün nimetleri bulanlar edebe riâyetten o nimetlere mazhar olmuşlardır. Bütün mahrumiyetlere düşenler edepsizliklerinden dolayı o cezaya çarptırılmışlardır.

Şimdi bu Hans kardeşimiz niye hidayete erdi?

Edebe riâyet ettiği için. “O Resûlallah henüz benim inandığım bir peygamber değil ama bu benim işçimin inandığı dinin peygamberi. Muhakkak ki muhterem bir insandır, hadi bana ondan selam olsun.” dedi. Resûlallah *sallallahu aleyhi sellem* Efendimiz'e selam

gönderdi. Resûlallah *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz de kendisine gönderilen her selâmın karşılığını verir. Her selam edeni bilir. “Sen misin bana selam gönderen ya Hans; ve *aleyke’s-selâm.*” dedi demek ki... “Allah’ın selâmı senin de üzerine olsun.” dedi. Hans Allah’ın selâmına mazhar oldu. *Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlühû* dedi, mü’minler safına girdi, kardeşlerimizden oldu. Bizden de belki daha ileriye geçti. Niye daha ileriye geçti?

Çünkü İslâm yani müslüman olmak, müslüman olmadan önceki bütün suçları, günahları siler. Daha önce adam hırsız, arsız, yüz-süz, edepsiz, katil, cani vs. vs. imiş; ama hatasını anlamış, imana gelmiş. Eskiler silinir. Eskiler silinir, bundan sonraki hayatı anasından yeni doğmuş gibi öyle başlar.

d. Hayat, Yaşam İslam ile Başlar

Onun için Avrupalı bir kardeşe “Kaç yaşındasın?” diye sordum. Küçük bir rakam söyledi; “2 yaşındayım, 3 yaşındayım...” gibi. Baktım 45 yaşında var en aşağı... 2 yaşındaki insan sakallı bıyıklı kocaman boylu postlu olmaz. Yani

iki yıl önce Konya’da hidayete ermiş de yaşını o sayıyor. Ondan öncekini hayat saymıyor. Müslüman olmayınca, müslüman olmadan yaşayış hayat mıdır? Müslüman olmazsa bir insanın sürdüğü hayat mıdır, ona “hayat” mı derler?

Asıl hayat mârifetullahla olan, muhabbetullahla olan, imân-ı kâmile olan hayattır. Mü’min-i kâmil, ârif-i billah, âşık-ı sâdık, onun öyle bir hayatı vardır ki... Eskilerden bir tanesi şöyle söylemiş:

“Şu sultanlar ki devletleri paylaşamıyorlar, birbirlerinden ülkeleri almak için ordular kurup birbirleri ile savaşıyorlar. ‘Şu dünya iki cihangire az gelir.’ diyorlar, bütün dünyaya sahip olmak istiyorlar. Eğer bizim tattığımız lezzetleri, mânevî hazları, saadetleri, mutlulukları bilseler bunları elimizden almak için ordularını bize çevirirlerdi. ‘Verin onları bize! Onlar ne güzel şeylermiş ya, verin bakalım onları bize!’ diye onları almaya çalışırlardı.” diyor.

Tabii mü’minin dünya hayatı böyledir. Ateşe atsalar mü’minin sırtını kimse yere getiremez.

Allah bizi imandan ayırmasın.

Niye bunu böyle biraz daha fazla bağıra-
rak söylüyorum muhterem kardeşlerim?

Bu diyarlar deniz kenarına yakın diyarlar olduğundan, bu diyarlar rutubet alıyor da ahâlisi küflenip çürüyor. Plajdan, mayodan, biradan, içkiden, fıçıdan, kumardan, zevkten, sefadan yemyeşil küf olmuş. Yağları acılaşmış, yemeğe koysan konulmaz, ekmeğe sürsen sürülmez, tadına baksan bakılmaz hâle gelmiş. İnsan acıyor. Bir teneke sade yağın olsa yemyeşil küflense acımaz mısınız?

Biz birbirimizin nesiyiz?

Kardeşiyiz.

Nasıl kardeşiyiz?

Ana baba kardeşinden evvel kardeşiyiz.

e. **Mümin Kardeşliği Kan Kardeşliğinden Önce Gelir**

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in asr-ı saadetinde baba kâfir, evlat mü'min, savaşta karşı karşıya geldiler. Bir kardeş mü'min, öteki kardeş inanmamış, iki kardeş karşı karşıya geldiler.

Neden?

Mü'min kardeşliği daha evvel gelir, kan kardeşliği sonra gelir. Eğer kan kardeşi mü'min değilse kıymeti yoktur. Kanı, canı, anası babası aynı olsa bile mü'min değilse karşı tarafa düşmandır. Her şeyi farklı olsa bile mü'min ise Allah *celle celâlihû* bizi birbirimizle el tutuşturmuştur.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

*İnneme'l-mü'minûne ihvetün.*⁵ “Mü'minler birbirlerinin sadece ve sadece kardeşleridir.” buyurmuştur.

“Ona zulmetmez, ona haksızlık etmez, ona hakaret etmez, onun tahkir edilmesine müsaade etmez, onu yardımsız bırakmaz. Ey Allah'ın kulları! Bu kardeşliğinizin idraki içinde olun, birbirinizin kardeş olduğunuzu bilip de sımsıkı kardeşler olarak kucaklayın!” diye Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in nasihati vardır.

---

⁵ 49/Hucûrât, 10.

Onun için, biz küflenen beldelere acıyoruz. Ayağı kayan kardeşlerimize acıyoruz. Günaha düşen kardeşlerimize acıyoruz.

Allahu Teâlâ hazretleri buyuruyor ki;

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا

*Inne's-şeytâne leküm aduvvün fe't-tehizûhu adüvvâ.*⁶ “Şu görmediğiniz kuyruklu boynuzlu şeytan sizin azılı düşmanınızdır, siz onun düşman olduğunu bilin, sizi aldatır!” diye Kur’ân-ı Kerîm bildiriyor.

Biz de şeytanın maskarası olan, aldanan kardeşlerimize, raydan çıkıp devrilenlere, âhîretini kaybetme durumuna gelenlere, cehenneme düşeceği belli gibi olanlara, cayır cayır yanacak diye, uçurumun kenarına aşağısında cayır cayır ateşler yanıyor alevler çıkıyor, uçurumun kenarına gelmiş kardeşlerimize acıyoruz da oraya düşmesinler diye diyoruz ki;

“Yol Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz’in yoludur. O’nun izinden giden Allah’ın sevgisine rızasına mazhar olur,

---

⁶ 35/Fâtır, 6.

iltifatına erer, cennetine girer, nimetleri ile mütena'im olur. Resûlullah'ın yolundan başka yollara gidenler;

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا
السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ

*Ve inne hâzâ sırâtî müstakîmen fe't-tebiûhu ve lâ tettebiu's-sübüle fe-teferreka biküm an sebîlihî.*⁷

İşte şu İslâm yolu, cadde-i kübrâ-i İslâm, iman yolu Allah'ın yolu budur. Allah'ın rızasına götüren yol budur. Dosdoğrudur, hiçbir eğriliği yoktur. Akıl için dosdoğrudur, kalp için dosdoğrudur, gönül için dosdoğrudur, insan için dosdoğrudur, aile için dosdoğrudur, devlet için dosdoğrudur, şehir için dosdoğrudur, belde için dosdoğrudur. Bu yoldan gidersen, gidersek, bu yolu bırakmazsak cennete varırız. Bu dosdoğru yolun en sonu insanı cennete götürür. Eğer bu yoldan saparsak, kayarsak, başka yollara gidersek, gidenler zarar ederler. Asıl maksad-ı aksâya, matlab-ı âlâya ulaşamazlar,

---

⁷ 6/En'âm, 153.

cennete giremezler, nimeti göremezler, çok dertlere uğrarlar, pişman olurlar ama son pişmanlık fayda vermez.

İnsanın dünyada çeşit çeşit pişmanlıkları oluyor. Arapça'da pişmanlığa *nedâmet* diyorlar.

شَرُّ النَّدَامَةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

Şerrü'n-nedâmeti yevme'l-kıyâmeti.

Ne kadar kolay hatırdan kalacak bir şey. Ama hatırdan kalacak da hiç unutulmayacak bir şey:

Şerrü'n-nedâmeti yevme'l-kıyâmeti. “En kötü pişmanlık, kıyamet günündeki pişmanlıktır.”

Neden?

Dünya bitmiş, defterler dürülmüş, mezarlara girilmiş çıkılmış, haşır olmuş, mahşer yerinde toplanılmış, mahkeme-i kübrâ kurulmuş, mizan terazi ortaya getirilmiş. Terazinin kefeleleri o kadar büyük ki semavâtı arzı içine koy-san alacak kadar büyük. Melekler bu heybetten köşede titreşiyorlar. İnsanlar hesap için bekliyorlar. Defterler açılıyor.

فَيَقُولُ هَؤُلَاءِ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

*Hâumukraû kitâbiyeh.*⁸

إِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

*Innâ künnâ nestensihu mâ küntüm ta'melûn.*⁹ “Ya siz ne sanıyordunuz, biz dünyadayken sizi...”

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ

*E fe-hasibtüm ennemâ halaknâküm abesen ve enneküm ileynâ lâ turceûn.*¹⁰ “Biz sizi boş mu yarattık? Abes yere mi yarattık? Siz bize dönmeyeceğinizi mi sandınız? Hayatta ebedî kalacağınızı mı sandınız? Hayattan sonra âhîret hayatının olduğuna ihtimal mi vermediniz? Biz sizin her hâlinizi biliyorduk. Her hâlinizi kirâmen kâtibîne yazdırıyorduk. İşte kitabınız, alın okuyun bakalım!” deyince bakacaklar ki mücrimler “*inne mücrimine müşrikune*

⁸ 69/Hakka, 19.

⁹ 45/Câsiye, 29.

¹⁰ 23/Mü'minûn, 115.

fiha” korkacaklar, şafak atacak yani. Mücrimler bakacaklar ki;

مَالِ هَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً
إِلَّا أَحْصَاهَا

*Mâ li hâze'l-kitâbi lâ yuğâdiru sağîreten ve lâ kebîreten illâ ahsâhâ.*¹¹ “Allah Allah... Ne biçim kayıt? Nasıl tespit? Ne detaylı tespit ki küçük büyük hiçbir şey bırakmamış, melekler her şeyi yazmışlar.”

Sağa baktı, yazmışlar. *Sübhânallah* dedi, yazmışlar. Sadaka verdi, yazmışlar. Gaflet etti, yazmışlar. Sevap işledi, yazmışlar. Hiçbir şey bırakmamışlar.

Mücrimler korkacak, hesaplar ortaya dökülecek, sevaplar günahlar tartılacak. Sonunda; “Seni mücrim edepsiz, ahlâksız, utanmaz, arlanmaz rezil kul seni! Yürü cehenneme! Sen dünyada ettiklerinin cezasını görmek üzere yürü cehenneme!” denildiği zaman adam pişman olacak. İnkâr ettiği kıyameti

---

¹¹ 18/Kehf, 49.

gördü. İnkâr ettiği bütün şeyler karşısında ayanen görüldü. Ne yapacak?

Çok pişman olacak ama oradaki pişmanlık fayda vermeyecek.

Şerrü'n-nedâmeti yevme'l-kıyâmeti.

Ama ne mutlu bize ki ben şahsen birkaç defa böyle rüya gördüğümü hatırlıyorum. Bana da anlatırlar. İnsanın rüyasında kıyamet kopuyor. Küçükken mesela birkaç defa gördüm. Teferruatı unuttum ama kıyamet kopuyor, insan hesaba çekiliyor. Yastık yorgan sucuk gibi terlemiş, yatak sıırılsıklam ıslanmış olarak uyanıyor. Kıyamet kopmuş diye, kıyametin dehşetini, cenneti veya [cehennemi] gördüğü zaman uyanınca seviniyor. Ne diyor?

“Elhamdülillah, daha ölmemişiz, meğer kıyamet daha kopmamış!” diyor.

Muhterem kardeşlerim!

Gözünüzü açın. Sırılsıklam terlediniz ama daha kıyamet kopmadı. Daha hayat denilen büyük nimet elinizde; yaşıyorsunuz, yaşıyoruz. Daha elimizde fırsat var; dilimiz, gözümüz, âzâmız çalışıyor.

Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlühû diyoruz, işte dedik, diyeceğiz inşaallah.

Allah bizi bu kelime-i şhadetten ayırmasın.

Gözümüz görüyor, aklımız çalışıyor. Bâtılı, yalanı, yanlış, boşu bırakacağız, sevaplı işe döneceğiz. Kârımızı düşüneceğiz, âhiretimizi düşüneceğiz. Son günde son demde pişman olmamak için şimdi ağlayacağız, şimdi zorlanacağız, şimdi nefsimize diyeceğiz ki; “Ey nefsim! İslah ol. Çünkü cezayı sen de çekeceksin ben de çekeceğim. Aklını başına topl!” diyeceğiz, nasihat edeceğiz.

f. Hayat Büyük Bir Fırsattır

Muhterem kardeşlerim!

Hayat büyük bir fırsattır, çok büyük bir nimettir. Hayat fânidir, boştur, şöyledir böyledir; ama hayat bir hazinedir, hayat insanın sermayesidir. İnsan âhiretini dünyadan kazanıyor. Bunları herkes biliyor da bizim kusurumuz ne? Sizlerin ve bizlerin, o ayağı kayan kardeşlerimizin, o anaları babaları müslüman olan, mücahit olan kardeşlerimizin kusuru ne?

Bildiğini uygulamıyor.

Şu telde elektrik var, dokunursan çarpar. Gidiyor, onu tutuyor. Bunu tutarsan kömür olacaksın. Söylüyor, yüksek voltajlı yukarıdan direktten kopmuş gelmiş. Kartal bile gelip orada kanatlarıyla bir oraya bir oraya değdi mi bir çakıyor elektrik oradan oraya, koca kartal yere düşüyor. Neden?

Elektrik bu, şakası yok, çarpar.

Şakası olmayan şeyleri söylüyoruz. Biliyor, yine yapıyor. Sigara insanı öldürür, kanser yapar. Yavaş yavaş intihardır. Herkes biliyor, herkes sigara tütürüyor. Kendini düzeltsene.

Rauchen schadet der Gesundheit. Almanlar dil öğretirken ilk önce bunu öğretiyorlar; “Sigara sıhhatimize zararlıdır.” diye onu öğretiyorlar. Amerikalılar sigaranın üzerine “bu zararlıdır” diye yazıyorlar. Paranın üzerine de yazıyorlar: *in God we trust.* “Allah’a tevekkül ediyoruz.” diye yazıyor. Yazmak başka uygulamak başka, muhterem kardeşlerim!

O halde bizim kusurumuz ne?

Bizim kusurumuz cahillik değil. Bizim kusurumuz irade zayıflığı, iradesizlik. Biliyoruz.

Hatta birisi; “Şu küçük çocuk bizim çok haylaz, buna biraz nasihat et.” dese, götürse onun yanına, o ona benden daha güzel nasihat edecek. Biliyorum, daha güzel nasihat edecek. Çünkü bilir, her şeyi bilir.

Bizim teknik üniversitede arkadaşlarımız anlatıyorlar. Profesörler var, sınıfa gelirmiş, her şeyi güzel güzel anlatırmış. Tasavvufu da biliyor, dini de biliyor, vesaireyi de biliyor; ama dinsiz bir cemiyete girmiş, namaz kılmıyor... Bilmek yetmiyor. Bildiğini uygulamayan helâk olur.

النَّاسُ هَلَكَى إِلَّا الْعَالِمُونَ وَالْعَالِمُونَ هَلَكَى
إِلَّا الْعَامِلُونَ وَالْعَامِلُونَ هَلَكَى إِلَّا الْمُخْلِصُونَ

en-Nâsu helka ille'l-alimûn. Ve'l-âlimûne helkau ille'l-âmilûn.

Bilecek, bir. Bildiğini uygulayacak, iki.

Ve'l-âlimûne helkau ille'l-muhlisûn.

“Alimler de, işi yapanlar da ihlâsla yapacak, hâlis niyetle yapacak, sırf Allah rızası için yapacak.”

Muhterem kardeşlerim!

Cuma gününde dualar kabul olur. Allahu Teâlâ hazretleri kendisine dua edilmesini, tazarru ve niyaz edilmesini sever. Kul ne kadar suçlu olsa günahını affeder. Cuma'nın içinde bir gizli saat vardır ki o saatte insanın duası olursa, o saate tesadüf ederse duaları kabul eder. Onun için diyelim ki;

“Yâ Rabbi! Biz şimdiye kadar bilerek bilmeyerek işlediğimiz bütün günahlarımıza çok samimi olarak pişman olduk, aşk ile şevk ile tevbe ediyoruz. Tevbe ettik, pişman olduk, bir daha işlememeye azmettik. Bundan sonra yâ Rabbi, senin Resûlü'nün yolunda yürüyeceğiz. Sünnet-i seniyyesini öğreneceğiz, Kur'ân-ı Kerîm'i öğreneceğiz, o yolda yürüyeceğiz. Başka yolları bıraktık.

Bize İngiliz'in yolu, Amerikalı'nın yolu, Fransız'ın yolu, komünistin yolu, sosyalistin yolu, pragmatistin yolu, epikülistin yolu... Hepsi bak, yabancı isimler. Eksistansiyelistin yolu, bitli turistin yolu, çıplak [turistin] yolu... Bunlar bizim yolumuz olamaz. Bizim yolumuz yolların en güzeli. Bizim dedelerimizin her hâli, her şânı, her eseri, her şeyi güzel.

Allahu Teâlâ hazretleri tevbelerimizi kabul eylesin. Bize o Alman'a verdiği gibi şaşırın kardeşlerimize de cân-ı gönülden aşk ile sıdk ile hak yola dönmeyi nasip eylesin. Döndüğümüz, girdiğimiz hak yolda ayağımızı sabit eylesin, tekrar kaydırmamasın. İmandan sonra küfre düşürmesin. İzzetten sonra zillete uğratmasın. Kapısından kovmasın. Kabulden sonra reddetmesin. Yolunda dâim zikrinde kâim eylesin. Son nefeste ol kelime-i tayyibe-i münciye ki şu minarelerden okunuyor, biz de her zaman söylüyoruz, diyelim beraber; *eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlühû* diye diye bu imanımızı muhafaza etmiş olarak güzel bir hal üzere, abdestli iken, oruçlu iken, hak yolda iken, hak işi yapar iken Allah'ın sevgili bir kulu olarak ruh teslim etmeyi Rabbimiz bize nasip etsin. Ruh teslim etmeden önce de hayatımızı güzel işler yaparak geçirmeye muvaffak eylesin. Arkamızda eser bırakmayı nasip etsin.

Bu camiye birileri yapmış, Allah razı olsun, Allah rahmet eylesin. Biz içinde ibadet ediyoruz. Bizden sonrakilere de bizim hayır bırakmamız lazım. Bizden sonrakilerde bizi hayır

dua ile ansın diye hayrât u hasenât, sadaka-ı câriyeler, meberrat tesis eylememiz lazım. Hayırlı ilimler, hayırlı evlatlar bırakmamız lazım. En güzeli, hiç kimsenin itiraz etmeyeceği kesenin ağzını açıp da çekinmeden masraf yapabileceği evlâdıdır.

g. Hayırlı Evlat Bırakanın Defteri Dürülmez

Muhterem kardeşlerim! Aziz cemaat-i müslimîn!

Evlatlarınız için kesenizi açın. Evlatlarınızı müslüman yetiştirin. Siz tam müslüman olmayabilirsiniz, eksikli kusurlu olabilirsiniz, cahil olabilirsiniz. Siz o acıları çektiniz. Evlatlarınızı hafız yetiştirin, alim yetiştirin, fâzıl yetiştirin, salih yetiştirin, kâmil yetiştirin, günahsız yetiştirin, hayırlı evlat yetiştirin, mü'min-i kâmil yetiştirin, mücahit yetiştirin. Onun çok faydasını görürsünüz. Arkasında hayırlı evlat bırakanın defteri dürülmez, sevabı kesilmez. Evlatlarınızı mü'min-i kâmiller yetiştirmeye gayret edin.

Beldelerinizde hocalar yoksa dünyanın en iyi hocalarını getirin. İbret alın ki bir futbol

sporunda bir ayağı kıymetli futbolcuyu Brezilya'dan milyonlar milyarlar ödeyip getiriyorlar, "Bu bize topa şöyle vurmaya öğretecek, böyle vurmaya öğretecek..." diye. Cennetin yolunu öğretecek hoca lazım değil mi insanlara? Cennet lazım değil mi? Onun için transfer gerekmez mi? Onun için hoca arayıp bulmak gerekmez mi?

"Hidayet bulmak için insan şarkı garbı dolaşsa, bir mü'min-i kâmile erişmek için bütün dünyayı arasa revâdır." demiş büyüklerimiz.

Onun için, âhiret faydasını düşünün, cennete girmenin çaresini arayın. Allah'ın rızasını kazanacak işler yapın. Arkanızda eser bırakın, boş gitmeyin. Hayırlı evlat bırakın.

Allahu Teâlâ hazretleri imanla göçmeyi nasip etsin. Kabrinizi cennet bahçesi eylesin. Kabirden kalktığınızda, kalktığımızda nasıl şu camilerde Rabbimiz nasip etti de bugün bu cuma gününde camilerde Cuma için böylece toplanmışsak, Rabbimiz bizi böylece Peygamber Efendimiz'in hamd sancağı altında peygamberlerle, sıddıklarla, şehitlerle, salihlerle beraber haşreylesin. Mahşer gününün üzüntülerine, sıkıntılılarına, korkularına düşürmesin.

Arş-ı Âlâ'sının gölgesinde gölgelendireceğini, müjdelediği has ve bahtiyar kulları arasına bizleri de kabul eylesin. Defter divan açıp da bizi mahşer halkına mahçup düşürmesin. *Bi-gayri hisâb* cennetine girmeyi O'ndan istiyoruz. Her dem hatadır kârımız. Her zaman hatalı günahlı olduğumuzdan eğer defterimiz açılırsa, tam bir hesaba tutulursak hâlimiz harap olur diye korkumuzdan, Allah'ın da rahmetinin genişliğini bildiğimizden diyoruz ki; “Yâ Rabbi! Şu yüzü kara kullarını defter divan açmadan *bi-gayri hisâb* cennetine dâhil eyle.

Peygambere Efendimiz; “70 bin kişi hesapsız defter divan açılmadan cennete girecek.” diye söyledi, müjdeledi. Böyle kendisine söylenince, *festezettühû* buyuruyor. “Arttırmanız yâ Rabbi! Bu miktar biraz daha çok olsa?” diye yalvarmış, şefaath etmiş, bizler için dua etmiş. “Rabbim her 70 bindeki her bir fert için 70 bin kişi daha bağışladı.” diyor. 70 bin kere 70 binin kaç ettiğini mühendisler hesaplasın, caminin dışında birbirlerine söylesinler. “Bir de buna ilaveten Rabbimin avuçlarıyla birkaç avuç daha...” diyor. O da benim aklıma çarşı pazardaki güzel esnafımızın âdetini hatırıma

getiriyor. Tartarlar, tartı ölçü bittikten sonra adam gider, tekrar bir avuç daha koyar. Bu da terazinin hakkıdır, ağır vermek için. Allahu Teâlâ hazretleri de 70 bin kişi cennete *bi-gayri hisab* girecek, 70 binin her birine 70 bin kişi bağışlamış, onlar da öyle girecekler. Rahman'ın birkaç avucu daha... Ama artık ne miktar olduğunu O'nun bildiği bir miktar. Bizim de yüzümüz kara; ama bir şeyi biliyoruz ki Allah'ın rahmeti çok büyük. Rahmeti deryası taştı mı bizim işimiz olur. Onun için Rabbimiz bizi defter divan açıp mahşer halkına mahçup duruma düşürmeden *bi-gayri hisâb* derleyip toplayıp cennetine tıkıversin. Kastamonulu'nun duası gibi... Allah bizi *bi-gayri hisâb* cennetine dâhil eylesin, Habîb-i Edîbi'ne komşu eylesin. Onun sevgisini gönlümüze iyice yerleştirsin. Gönlümüz muhabbet-i Resûlullah'la, aşkullahla, muhabbetullahla tam dolusun. Yaptığımız her iş de Allah rızası için olsun. Allahu Teâlâ hazretleri Firdevs-i Âlâ'sına dâhil eyleyip cemâliyle bizleri şerefyâb ve ferahnâk eylesin.

Fâtihâ-i Şerîfe me'al besmele.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

22 Şevvâl 1412 / 24.04.1992

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

